

SZÁVAI ATTILA

Ötvenhat szál kolbász

Galkovicsot a felesége szedte rá, hogy inkább beszéljen magában, ha közölnivalója van a világgal. Évszakok múltak úgy el, zúgtak át a vályogház felett, hogy minden áldott, és minden elátkozott este előadást tartott a Galkovics a konyhában arról, mi mozgatja a világot, mik az arányok, mi merre hány méter, miből lesz például a gázcserepalack. Különösen ősszel volt szellemileg aktív a köpcös ember, ilyenkor a kelleténél három tűzzel többen égette a csúszós, nyers faleveleket a kertben. Szerette a füst fűszeres szagát, mikor a gomoly tölti fel szépen az udvart, köhögősre, csúszik bele a disznajok rekedt rőfögéseibe, tartósítja a végzetet, ahogy utóbbit már többször elgondolta. Az is eszébe jutott már, hogy meg fogja valahogy fejteni az avarfüst összetevőit, és parfümként árulja majd a kocsmában, a templom előtt, a képviselő-testületi ülés szünetében a falu vezetőinek (szerinte hátráltatóinak).

Ősszel különösen szeretett kiülni a ház elé, rá a homokozóként használt traktorgumira és nézni, ahogy az avarfüst lustán rácsúszik a naplementére. Ilyenkor leggyakrabban az ötvenhat szál kolbászra gondolt, amit évente megetetett szépen a gyerekekkel, mert kell a biztos háttér, kell a lelki stabilitás, testnek a jó kilokalória. A kocát – mivel ugye lány az ilyen állat – el kellett keresztelni, nevesíteni, hogy aztán lehessen szépen hívni, ha megy hátra a moslékos vödörrel. Az „ia” végződésű női nevek már gyerekkorában felrázták Galkovicsban a szépérzékét, hát el is nevezte Kalóriának az állatot.

A legszebb gondolatok akkor jönnek ki a Galkovicsból, mikor tölti az ötvenhat szál kolbászt a gyermeknek, legyen mit enni a tévé előtt, templomba menet, odakint a traktorgumiban, legyen mit kenni az asztallábra, kilincsre, és a félig mezítelen manökeneket ábrázoló poszterekre a kisszobában, deréktól felfelé. A gyermeket évek óta kolbásszal a kézben látják a szomszédok, a családi fényképeken is így van ábrázolva, fogja szépen, mint a langyos kályhacsövet. A bér málkózós képen csak azért nem, mert a rokonok lebeszéltek róla, mondván, hogy ez azért túlzás, ezzel az erővel disznót is vághatnának a megszentelt helyen. Erre csak magában mondta a Galkovics: végül is a világ is egy szent hely, ha azt nézzük, ki csinálta az egészet. A világúr nem tréfadolog. Azért az olyanok, hogy őszi naplemente, az esőcsepp koppanása a felrúgott vödörön, vagy éppen a kertkapu rekedt nyikorgása, azért mégsem viccből vannak, ha derűt is okoznak a léleknek. És mégis mennyi disznót levágnak a világban. Persze azt is mondta magában, hogy ha ezt hallaná a felesége, ahogy itt pakolja a szellemet magában egyik sarokból a másikba, biztos mondaná, fíjjam nem való neked a vallás, nem áll jól a gyóntatószék. Miközben a Galkovics nagyon is jól tudja – gondolja magában –, a gyóntatószék nem azért van, hogy jól álljon.

Mondta is a felesége, ha ennyire tudod ezeket, miért csak egy ilyen vályogra telt nekünk a negyven év alatt. Megoldást nem, de választ mindig tudott az ilyenekre a

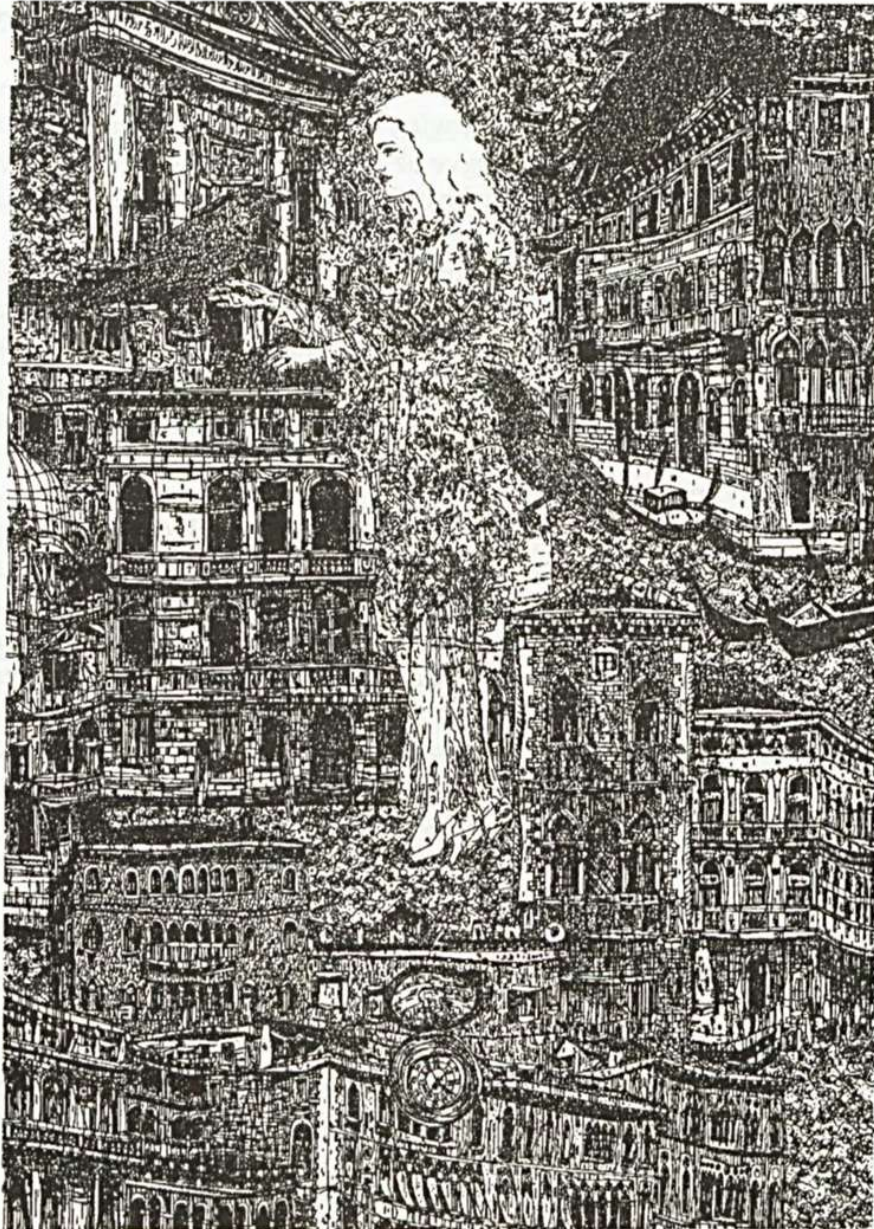
Galkovics: ha a konyhapadló márványból lenne, mindig hideg lenne az arról felvett rántott hús, amit lever a gyerek. Így a döngölt földről egyből lehet enni, anélkül, hogy kihúlnének belőle az ízek. Amúgy is a döngölt földre olyan szép ábrákat szokott kanálnyelével karcolni a kis Galkovics, hogy az ember megnyalja mind a két orrlyukát utána, mondta sokszor röhögve az idős ember. Aztán mindig azzal folytatta, hogy ha márvány lenne, még a kistraktor letört kipufogócsonkjával sem lehetne mintákat rajzolni belé.

Az öreg szerint kell a gyereknek a lehetőség, hogy kifejezze magát, mielőtt befejeződne benne a gyerekkor, ami például a művészféléknél az életük végéig tart, néha még tovább is. Ezeket nem értette soha Galkovicsné, született Galkovicsné. Mindig mondta ilyenkor a Galkovicsnak, hogy magadba, fíjjam, magadba. Gondolta is az öreg, hogy talán most az egyszer igaza lehet az asszonynak, tényleg magában kellene eztán megfejteni a világot, mondani szépen befelé a dolgokat, így talán lenne rá esély, hogy meg is hallja valaki.

A szomszédok szerint a kis Galkovicsba határozott művészi tehetség szorult, egyelőre még nem fér ki a jellemen, nőni kell még a kicsinek, növelni az általa a világból kinyomott légköbméretet. A harmadik faluban sincs olyan lurkó, aki ilyen szépen tudná fújni a porszívócsövet az udvaron, mint ez a kilenc éves, ötvenhat kilós kisember. Apja szerint azért ilyen szép darab, mert a művészet, a szabadságvágy, a kifejezni akarás nem bír utat törni a kijárat felé, és, hogy mind az ötvenhat szál kolbászt, amit megetetnek vele évente, úgy tudja megenni, mint aki utoljára eheti. A kicsi kedvence a mézes kolbász, ezzel kel, ezzel fekszik. Főleg, amióta apja elmagyarázta neki az ötvenhat szál kolbász filozófiáját, ideológiáját, eszméjét, hogy muszáj némi áldozat, még ha nem is akar az áldozat áldoztatódni (ezt így a Galkovics találta ki, ha eddig nem lett volna). Továbbá elengedhetetlen – folytatta nagy hanggal és széles mozdulatokkal a konyhaasztal tetejére állva –, hogy az áldozatot intézményesítjük, jelen esetben kolbászosítjuk, csak azzal a tudattal engedhetjük neki a világnak, csak azzal a felelősséggel szabadíthatjuk reá (egyik kedvenc szava ez az öregnek, hogy reá) a következő generációkat, még, ha azok Galkovicsként is követik el az emberiséget: tudjuk a múltat, tudjuk mi a cél. És nem utolsósorban nem árt valami, amit néha elő lehet venni, hogy ha kicsit émelgyősre is, de legalábbis édessé teszi az intézményt. Így kerül méz a kolbászra a Galkovicsportán. Galkovics szerint néhány nemzeti ünnepünk is ilyen a tévében mostanában: mézes kolbász.

A kis Galkovics imádja a mézes kolbászt, noha élete hamarosan akkorát fog fordulni, mint apja a kiskertben a kapálógéppel. Még nem tudja, hogy néhány évvel később azzal fog megszállottként foglalkozni: összeszedni a kisbolt előtt szétdobált kis papírfecniket, amikre szorgos háziasszonykezek írták ceruzával az élet olyan kellékeit, mint fél kenyér, májkrém, üveg sör, élesztő, deka vaj. Hogy aztán a kis Galkovics ezekből írjon prózákat a helyi lapba, ezek legyenek kiindulási pontjai írásainak. Ki mit vesz, ki milyen képzeletbeli cölöppel járul hozzá a stéghez, amin aztán gyalogolhat szépen a kis Galkovics, bele a tó mögött lebukó napba. Kezében egy szál mézes kolbásszal.

Az első cetlit otthon találta a tűzhely alatt. A sárga papíron ezek álltak: méz, fűszerek, fenőkő.

BIRKÁS BABETT (1979, Salgótarján): Textilművész. 1999-ben a maidstone-i Kent Institute-ban, 2002-ben a londoni Central Saint Martins College-ben tervezőművész diplomát szerzett. Legjelentősebb elismerései: a 28. Salgótarjáni Tavaszi Tárlaton a Magyar Grafikáért Alapítvány és a Magyar Grafikusművészek Szövetsége díja (2005); első helyezés és az Orappa Creek Mohair díja az edmontoni (Kanada) Fonalművészeti Biennálén (2006); harmadik helyezés az edmontoni Zsűrített Fonalművészeti Versenyen és Kiállításon (2008); különdíj a Pásztói Múzeum Ráragasztott Reneszánsz című kiállításán (2008); a miskolci II. Nemzetközi Spanyolnátha Küldeményművészeti Biennálén a Spanyolnátha Mail Art Nemzetközi Nívódíja (2008). 2006-ban egyéni kiállítása volt a Füleki Városi Múzeumban, az ELTE Egyetemi Könyvtárban, a salgótarjáni Nógrádi Történeti Múzeumban. Több mint hatvan hazai és külföldi csoportos kiállításon vett részt.